הלכה · משנה תורה · מפרשים · לב שלם · ספר זמנים

לב שלם על משנה תורה, הלכות שקלים

רבי שלמה שלם

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

לב שלם על משנה תורה, הלכות שקלים

רבי שלמה שלם

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/לב-שלם-על-משנה-תורה-הלכות-שקלים/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161422 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ב 4
הלכה ו 4
פרק ג 5
הלכה ד 5
פרק ד 6
הלכה ב 6
הלכה ג 7
הלכה ד 8

פרק ב

הלכה ו

וחוזר וממלא אותן פעם ג' וכו'. לשון הכ"מ ז"ל נתקשה בו מר דודי החכם המושלם הגביר המרומם רודף צדקה כמה"ר שמעון צלמונה תנצב"ה ושלח במכתב לשאול את פה קדוש החכם השלם והכולל רב ועצום כמהר"ר אברהם בכמהר"ר רפאל קארו זלה"ה וזאת אשר השיב לו. מה מתוק מדבש לחכי אמרתך בכתב הספיר לשם שבו ואחלמה מה פרצת עלינו פרץ על מרן בכ"מ בדין זה והנני מוסיף להפליא עליו הפלא ופלא דלפי דברי הרב ז"ל שכתב דכיון דבש"ס אמרו לא תימא רבי מאיר אלא ר' יהודה ולכך פסק דחוזרין לשיריים כר' יהודה א"כ מה יענו שפתי דעת למה שפסק הרמב"ם ז"ל בהל' מעילה פ"ה הל' י"ד וז"ל בגדי כהונה שבלו מועלין בהם והחדשים הואיל ונתנו ליהנות בהם וכו' ע"כ ולפי דרכו זהו דעת ר"מ אבל ר"י ס"ל דמועלין בבגדי כהונה החדשים מדקאמר במתני' בשוגג קידש ופרש"י דס"ל דלענין שאר הנאות בקדושתייהו קיימי ומעל בשוגג ויצא לחולין ולכך מקודשת האשה לכן אמרתי דברי הרב שגבו ממני וצריכין תלמוד ותהא ידי מסולקת ממני.

ומעתה אבא כמתרץ דברי הרמב"ם דפסק דחוזרין לשיריים ואף אין מעילה בשיריים ואין מועלין בבגדי כהונה. ואעין ואומר הנה כל אותה סוגיא דאתאמרה בקידושין אינה הלכה כלל אלא הוא שקלא וטריא לדעת רב דקאמר חזרנו על כל הצדדין וכו' וס"ל דדעת ר' מאיר בין בשוגג בין במזיד מתחלל ומתניתין בכתנות כהונה שלא בלו הואיל וניתנו ליהנות בהם לפי שלא ניתנה תורה למלאכי השרת ולכך בשוגג אין מתחלל דעל מנת כן הוקדשו ליהנות מהם שלא בשעת עבודה ולכך קאמר ר"מ בשוגג לא קדש. ור"י ס"ל בשוגג מקודשת דאע"פ שנתנו ליהנות לכהנים אחר עבודתן מ"מ לענין שאר הנאות בקדושתן קיימי ומעל בשוגג ונתחלל ומקודשת. ועל פי זה הקשה מההיא דאמר ר"מ מועלין בעתיקין ובשיירי הלשכה ואמאי כיון דלחומת העיר קיימי ולא נתנה תורה למלאכי השרת. והוכרחו לשבושי ולהפוכי דלא תימא (ר"י) [ר"מ] אומר מועלין בשיריים. והנה ר' יוחנן פליג על רב וגם בתר סוגיא זו אמרינן אמר עולא משמיה דבר פדא אומר היה ר"מ הקדש במזיד מתחלל בשוגג אין מתחלל ופסקו בגמ' הלכה כר"י דבשוגג מתחלל ובמזיד אין מתחלל מההיא דשילח ביד פקח וכו' משמע דליתא הא דרב אלא ר"מ ס"ל דבשוגג אין מתחלל ולכך קאמר במתני' בשוגג לא קדש. וכן הרע"ב והרמב"ם ז"ל בפי' המשנה פירשו דטעמא דר"י דבשוגג מתחלל ור"מ סבר בשוגג אין מתחלל ולא מעל ואינה מקודשת דמעות [הקדש] הן ביד האשה וכיון דליתא הא דרב

ולא איירי מתני' בכתנות כהונה שלא בלו אלא בסתם הקדש בדק הבית ולר"מ אין מעילה בשוגג דמאי דקאמר ר"מ מועלין בשיירי הלשכה הוא במזיד דבשוגג אין מועלין לעולם וכן מאי דקאמר כתנות כהונה שבלו מועלין בהן היינו נמי במזיד ונקט שבלו לרבותא דאע"ג שבלו אע"פ כן קדושתן עליהן וכמ"ש בתוספות רי"ד.

ואם כן אין מקום לומר לדעת ר"מ לא ניתנה תורה למלאכי השרת ואין מועלין בבגדי כהונה בשוגג שהרי דעתו דבכלי הקדש שאינן בגדי כהונה אין מועלין בשוגג. אבל מדברי ר"מ נשמע לר"י שהרי לפי דעת רב דסבר דלר"מ אינה מעילה בשוגג ועם כל זה אמר דבבגדי כהונה אין מועלין מטעם דלא ניתנה תורה למלאכי השרת א"כ אנן דמוקמינן מתני' בסתם הקדש וקאמר ר"י בשוגג מקודשת מטעם דבשוגג נתחלל היינו דוקא בסתם הקדש אבל בבגדי כהונה אין מועלין בשוגג מטעם דלא ניתנה תורה למלאכי השרת לכך הוקדשו מעיקרא ומעתה לא משבשינן הברייתא לומר אימא ר"י אומרים מועלין בשיירי הלשכה אלא ר' מאיר הוא דקאמר מועלין ור"י ס"ל אין מועלין לדעת ר' יוחנן ועולא ובר פדא דהלכתא כותייהו לכך פסק הרמב"ם דאין מעילה בשיירי הלשכה כר"י וגם פסק דאין מעילה בבגדי כהונה מטעם שיכולין הכהנים ליהנות מהן כמו שפשטו בגמ' במס' תמיד פ"א דף כ"ז ע"ב ובמס' יומא ריש פ' בא לו ופסקו הרמב"ם בהל' כלי המקדש פרק ח' דין י"ח ומינה מוכרח דאין מועלין בשיירי הלשכה שהרי הש"ס תלאן זה בזה מטעם חומת העיר דהוי ממש כבגדי כהונה ומה גם דבירושלמי דשקלים פ"ב אמרינן בפשיטות וכי מועלין בשירים משמע דר"י הוא האומר אין מועלין שהלכה כמותו לגבי ר"מ וק"ל.

פרק ג

הלכה ד

האחים שעדיין לא חלקו מה שהניח וכו'. שם לשון הכ"מ ומה שכתב רבינו בשותפין שנשאו ונתנו במעות השותפות אבל אי הביא זה מעותיו וכו' מ"כ בעל מגדל עוז נותן טעם לדברי רבינו ואינו מספיק וצ"ע ע"כ. ונראה לי דאין מקום לעיון דזה נלמד מדין מעשר בהמה כמ"ש הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהל' בכורות ומשום דכל כמה שלא נשתנו המעות פטורין ממעשר בהמה שכל טלה מהם הוא נמכר ממילא נשמע שהן חייבין בקלבון שכייל במתני' כשהן פטורין ממעשר בהמה חייבין בקלבון וכשהן חייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון ודוק עכ"ד הרב כמהר"א קארו ז"ל. ועל זה השיגו מורי הרב ז"ל וכתב וז"ל נראה דזו צריכה לפנים כיון שכבר ערבו המעות ונגמר השיתוף הרי

הם כאיש אחד כמ"ש בפי' המשנה ושינוי זה למה לי ובמעשר בהמה לאו מטעם שינוי המעות אתינן עלה אלא מטעם שנולדו ברשותם ודוק.

פרק ד

הלכה ב

המנורה וכלי שרת וכו'. כתב מרן ז"ל בכ"מ וז"ל בריש פ' שני דייני גזירות תנא רבי ישמעאל כלי שרת באין מתרומת הלשכה וכו' ופסק רבינו כרבי עקיבא. ואע"ג דר' חנינא סגן הכהנים סבר כרבי ישמעאל עכ"ל. וקשה דמאיזה טעם לא פסק כר"י מכיון דר' חנינא סגן הכהנים ס"ל כוותיה. ומורי הרב ז"ל הקשה עוד דכללא איתמר דהיכא דר' חנינא סגן הכהנים פליג הלכתא כוותיה בדינים השייכים במקדש משום דבקי בהן ובשמותיהן וכלל זו הוא ממרן ז"ל בכמה דוכתי וא"כ כ"ש הכא דרבי [חנינא] פליג ור' ישמעאל קאי כוותיה דהוה ליה ר' עקיבא יחיד לגבי רבים. עוד כתב ומשמע ליה דהיכא דליכא מותר נסכים מודה ר"ע לרבי ישמעאל עכ"ל. וגם זו קשה דמנליה זה לרבינו.

עוד כתב דגרסינן התם בעא מיניה רב הונא לרב כלי שרת וכו'. ויש לתמוה דמשמע דפליגי אר"י ור"ע דמר אמר מתרומת הלשכה ומר אמר ממותר [נסכים] אבל מקדשי בדק הבית לא וכו' עכ"ל. והנה מ"ש אבל מקדשי בדק הבית לא לא זכיתי להבין דבריו דרב הונא בעא מיניה דרב אם באין מבדק הבית או מתרומת הלשכה ופשט ליה דבאים מתרומת הלשכה ומ"מ נראה דפליגי משום דרב קאמר תרומת הלשכה ותנא דבי ר"י אמר מותר תרומת [הלשכה]. אמנם גם זה אינו קושיא דאיכא למימר דכשאמר רב מתרומת הלשכה לאו דוקא אלא כונתו לומר ממותר תרומת הלשכה שהרי ר"י ג"כ בלישניה נקיט תרומת הלשכה במקום מותר תרומת הלשכה. ולפי זה שאמרנו דרב לא פליג אדר' ישמעאל נסתלק מה שהקשה הרב עוד וז"ל יש לתמוה למה השמיט רבינו דבר זה דמקדשי בדק הבית אתו היכא דגבו והותירו עכ"ל. ואינה קושיא דהש"ס קודם דאייתי הא דר"י משום דלא תקשי קראי אהדדי הוכרח לתת הפרש כאן שהותירו כאן שלא הותירו אמנם לבתר דידעינן הא דר' ישמעאל לא קשו קראי דחד מיירי במותר תרומת הלשכה ואידך מיירי בבדק הבית דכלל כלל לא.

אמנם מה שהרמב"ם ז"ל מזכה שטרא לבי תרי ופסק כר"ע ואח"כ אמר דאם אין מותר נסכים יביאו מתרומת הלשכה כר"י וכר' חנינא קשה טובא ולא הרוה צמאוננו מרן ז"ל במה שכתב דס"ל דהיכא דליכא מותר נסכים מודה ר"ע לר"י עכ"ל דכל כי הא ודאי צריך

למודעי וצ"ע עוד קשה מ"ש רבינו המנורה וכלי שרת מצותן וכו' לא ידעתי מנורה מאן דכר שמיה ולא הזכירוה שם בגמרא ואפשר שהיה כך בגרסתו וצ"ע.

בגדי כהונה בין בגדי כהן גדול וכו'. ומה שכתב רבינו בגדי כהונה בין בגדי כהן גדול וכו' מרן לא הורה לנו מקורו. ומצאתי במסכת יומא פ"ג משנה ד' דתנן אלו משל צבור ואם רצו להוסיף מוסיף משלו והתם איירי בבגדי כהן גדול וכתב שם התוס' יו"ט וז"ל וממשנה זו נראה לי שלמד הרמב"ם מ"ש בפ"ד דשקלים דבגדי כהונה באים מתרומת הלשכה דס"ל דאין בין בגדי כהן גדול לבגדי כהן הדיוט לענין זה והכ"מ לא הראה מקום בזה עכ"ל. ובתחלת העיון הקשינו על הרב ז"ל דמנ"ל דמשל צבור הוא מתרומת הלשכה דילמא ממותר הלשכה או משיירי דכולהו משל צבור נינהו. וניחא לן דמצינו שכתב כן רבינו בפי' המשניות בשקלים בסוף פ"ז שכתב ובכל מקום שאומר של צבור הכונה בו שיביא מתרומת הלשכה עכ"ל.

איברא דראיתי למרן ז"ל שכתב בהל' ג' וז"ל משנה פרק ז' דשקלים אלא שמה ששם כתוב בכל אלו באין משל צבור ומפרש לה רבינו דהיינו מתרומת הלשכה שאלו בכלל מה ששנינו בפ"ד דשקלים שכל קרבנות הצבור באים מתרומת הלשכה עכ"ל מדבריו משמע שלא ראה פי' רבינו שפירש כן שאילו ראה דבריו לא היה אומר ומפרש לה רבינו אלא היה אומר ופירש רבינו. ועוד דמשמע דלא אמרן דמשל צבור הוא אלא היכא דמוכח מדוכתא אחריתי דהוו באין מתרומת הלשכה הא לאו הכי לא ואילו היה רואה דבריו היה אומר דבכל מקום שמוזכר של צבור הוא מתרומת הלשכה שכך כתב הרמב"ם ובכל מקום שאומר משל צבור הוא מתרומת הלשכה.

גם מה שכתב התוס' יו"ט ז"ל דס"ל לרבינו דאין הפרש בין בגדי כהן גדול לכהן הדיוט בזה נראה לענ"ד דלאו סברת רבינו ז"ל היא אלא גם זה למדו משם מהא דאמרינן על הדין מתני' תני רב הונא בר יהודה ואמרי לה רב שמואל בר' יהודה אחר שכלתה עבודת צבור כהן שעשתה לו אמו כתונת לובשה ועובד בה עבודת יחיד ובלבד שימסרנה לצבור ע"כ וסתם כהן משמע כהן גדול וכהן הדיוט הא קמן דקאמר שימסרנה יפה לצבור משמע שבגדיו היו משל צבור דהיינו מתרומת הלשכה.

הלכה ג

וכן כותי ששלח עולתו ממדינה אחרת וכו'. וקשה דבהלכות מעשה הקרבנות פ"ג כתב עולות הכותים אין מביאין עמהן נסכים שנאמר כל האזרח יעשה אבל נסכיהם באין משל צבור נמצא שהכותי אין מביא נסכים כלל ואיך כתב כאן ולא שלח עמהן דמי נסכים דמשמע הא אם שלח יקריבו אותו וסתרי אהדדי וצ"ע. וכן קשה על מרן שהקשה דהיה

לו לרבינו לפסוק כרבי עקיבא שאמר עולה וכל חברתה ותירץ שרבינו ספוקי מספקא ליה ומשום הכי לפוטרו בלא נסכים אי אפשר דדלמא ר"ע עולה וכל חברתה קאמר שיביאו משלהם. וזה אי אפשר דהא בהל' שקלים לא מספקא ליה ופסק דמביאין נסכים. ושמא נמי משום ספיקא לכך פסק בחד דוכתא דמביאין ובדוכתא אחרינא לא. אבל על הר"י קורקוס קשה טובא שכתב שרבינו סמך על המשנה ובריית שבריש תמורה על הסוגיא שעליה כי שם אמרו קדשי כותים לא נהנין ואין מביאין עליהם נסכים וכו' קשה דידיה אדידיה וצ"ע. ועיין בלח"מ.

הלכה ד

מבקרי מומין שבירושלים ותלמידי חכמים המלמדים הלכות שחיטה לכהנים וכו'. צ"ע אמאי לא מייתי מ"ש שם בפ' שני דייני גזרות אמר רב נחמן אמר רב נשים האורגות בפרוכות נוטלות שכרן מתרומת הלשכה ואני אומר מקדשי בדק הבית הואיל ופרוכות תחת בנין עשויות. ואקשינן מיתיבי נשים האורגות בפרוכות ובית גרמו על מעשה לחם הפנים ובית אבטינס על מעשה הקטרת כולן היו נוטלות שכרן מתרומת הלשכה. ומשני התם בדבבי ע"כ. נמצא דיש הפרש בין האורגות פרוכות לפתחים ובין האורגות לשאר המקומות תחת הבנין דהאורגות לפתחים שכרן מתרומת הלשכה והשאר מבדק הבית לרב נחמן אמנם לרב אין חילוק ביניהם וא"כ אמאי השמיט זה רבינו ז"ל. ועוד קשה דהשמיט נמי מ"ש בירושלמי בפ"ד דשקלים דתלמידי חכמים המלמדין הלכות קבלה והלכות זריקה לכהנים נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ע"כ ודוק.